

Marco de Competencias Dixitais para a formación do persoal de Xustiza

Marco de Competencias Dixitais para a formación do persoal de Xustiza

Madrid, 2023

Cita recomendada: Marco de Competencias Dixitais para a formación do persoal de Xustiza. Centro de Estudios Jurídicos. Madrid, 2023.

Coordinación:

Abigail Fernández González. Directora del Centro de Estudios Jurídicos.

Teresa Muñoz-Reja Herrero. Subdirectora General – Jefa de Estudios del Centro de Estudios Jurídicos.

EDITA: Centro de Estudios Jurídicos

NIPO (ed. electrónica en PDF): 054230066

Catálogo de publicaciones de la Administración General del Estado:

<https://cpage.mpr.gob.es>

Índice

1. Introducción	6
2. Presentación del marco	8
2.1 Características y objetivos	10
2.2 Metodoloxía de elaboración	11
2.2.1 Fase de análise	11
2.2.2 Fase de elaboración	12
2.2.3 Validación e retroalimentación	12
2.2.4 Implementación e actualización	12
3. Estrutura do marco	13
3.1 Áreas de Competencia Dixital	13
3.2 Niveis de competencia	15
4. Áreas de competencia	16
4.1 Área I – Dereitos e Deberes dixitais	16
4.1.1 Competencia 1 – Coñecemento e aplicación da Carta de Dereitos Dixitais	16
4.1.2 Competencia 2 – Comportamento ético e xuridicamente responsable	18
4.1.3 Competencia 3 – Privacidade e protección de datos persoais	20
4.1.4 Competencia 4 – Alcance dos dereitos de propiedade intelectual	22
4.2 Área III – Contorno Xustiza Dixital	24
4.2.1 Competencia 1 – Traballo deslocalizado	24
4.2.2 Competencia 2 – Identificación, autenticación e sinatura electrónica	26
4.2.3 Competencia 3 – Expediente xudicial electrónico	28
4.2.4 Competencia 4 – Xestión da información e tramitación orientada ao dato	30
4.2.5 Competencia 5 – Resolución de Problemas	32
4.3 Área III – Accesibilidade e Atención á cidadanía	34
4.3.1 Competencia 1 - Acceso igualitario e inclusivo á xustiza	34

4.3.2	Competencia 2 - Puntos dixitais de acceso á xustiza: sensibilización, información e atención á cidadanía	36
4.3.3	Competencia 3 - Inmediación dixital e servizos en liña	38
4.3.4	Competencia 4 – Creación e edición de contidos dixitais	40
4.4	Área IV - Transformación dixital e xestión do cambio	42
4.4.1	Competencia 1 - Xestión do cambio vinculado á transformación dixital	42
4.4.2	Competencia 2 - Autocoñecemento, aprendizaxe e mellora continua	44
4.4.3	Competencia 3 - Avaliación de necesidades e respostas tecnolóxicas	46
4.4.4	Competencia 4 – Robotización e Intelixencia Artificial aplicada á xustiza	48
4.4.5	Competencia 5 - Colaboración institucional	50
4.5	Área V - Seguridade e Sostibilidade	52
4.5.1	Competencia 1 - Seguridade e protección de sistemas e dispositivos	52
4.5.2	Competencia 2 - Seguridade e confidencialidade da información	54
4.5.3	Competencia 3 - Xestión e notificación de incidentes de seguridade	56
4.5.4	Competencia 4 - Seguridade e saúde: prevención de riscos laborais	58
4.5.5	Competencia 5 - Uso sostible das TIC	60

5. Glosario **62**

6. Referencias **75**

7. Marco normativo **77**

7.1 Nivel europeo **77**

7.2 Nivel estatal **77**

1. Introducción

O Centro de Estudos Xurídicos (CEX) (Centro de Estudios Jurídicos, CEJ) é un organismo autónomo dependente do Ministerio de Xustiza. Dedicase á organización de cursos selectivos e á formación dos membros da Carreira Fiscal, dos corpos de Letrados da Administración de Xustiza, Médicos Forenses, Facultativos do Instituto Nacional de Toxicoloxía e Ciencias

Forenses e demais persoal ao servizo da Administración de Xustiza, do corpo de Avogados do Estado e á formación especializada na función de Policía Xudicial das Forzas e Corpos de Seguridade do Estado.

O CEX está chamado a ser un actor principal nos procesos de transformación da Xustiza a través da formación, achegando unha visión estratéxica e integral dos procesos de aprendizaxe no seu conxunto.

Neste contexto, a formación que imparte o CEX debe adaptarse ás necesidades actuais e futuras e dotar ás carreiras e corpos que se forman nel das ferramentas, habilidades e recursos necesarios para responder, en termos globais, ás súas necesidades e ás da cidadanía para a que traballan.

Todo iso debe apoiarse en procesos de reforzo e capacitación de docentes e colaboradores para garantir que a formación impartida se adecúa a unha estratexia de aprendizaxe innovadora e baseada en competencias, cuxa execución está estreitamente vinculada á integración do uso das TIC na docencia.

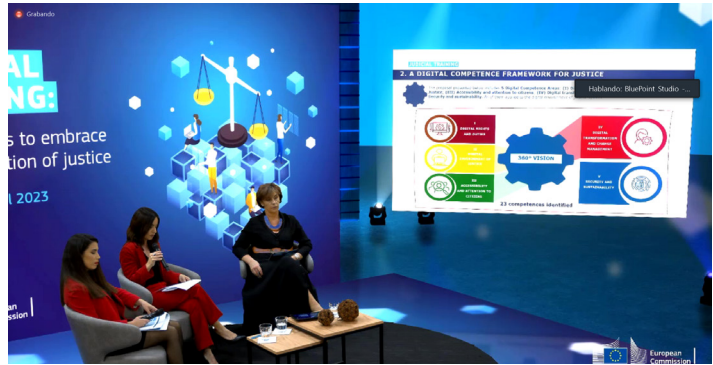
Estas previsións reflíctense no Plan estratéxico 2021-2024 do CEX, no que xa se anticipa a necesidade de mellorar as competencias dixitais do persoal de Xustiza ante os retos que supón a transformación dixital da Xustiza.

Ante estes retos e tomando como referencia os valores que propugna a Carta española de Dereitos Dixitais, o CEX elaborou este Marco de Competencias Dixitais para a formación do persoal de Xustiza que se suma ás distintas actuacións de transformación dixital e innovación tecnolóxica propugnadas polo Plan de Recuperación, Transformación e Resiliencia (PRTR), o Plan Xustiza 2030 e do Plan Nacional de Competencias Dixitais.

Polo tanto, neste contexto e atendendo ao impacto da transformación dixital no sector da Xustiza, o valor engadido do presente Marco de Competencias Dixitais para o persoal da Administración de Xustiza é lograr un modelo de referencia integrador, en que se vexan reflectidas as grandes áreas de competencia dixital cuxo desenvolvemento consideramos esencial para todos os operadores e profesionais ao servizo da xustiza, así como para a cidadanía no contexto das súas relacións con ela.

2. Presentación del marco

A transformación dixital, impulsada pola innovación e a evolución tecnolóxica, leva consigo unha serie de avances e desafíos na sociedade, tendo impacto en todos os sectores, incluído o da xustiza.

Desta forma, os sistemas xudiciais, como pilar central do Estado de Dereito, están a facer fronte a estas esixencias cambiantes e poñendo a disposición da cidadanía as posibilidades tecnolóxicas adecuadas. Este proceso de dixitalización leva consigo un compromiso cunha sociedade moderna, avanzada e na que a eficacia, a eficiencia e a efectividade son termos trasladables a calquera servizo público, incluído o da Administración de Xustiza.

Neste sentido, a transformación dixital está a facilitar o acceso individual ao Servizo Público de Xustiza. Dende un dispositivo dixital pódense facer trámites, xestións, declarar, obter certificados... En moitas ocasións, vaise reducir a intermediación dos operadores xurídicos, que, aínda que continúan desenvolvendo a súa actividade, van diminuír a atención presencial. Para que este proceso sexa efectivo e minimizar a fenda dixital desde a vocación de servizo público, é necesario desenvolver tamén unha serie de competencias estreitamente relacionadas coa forma en que se relaciona a cidadanía coa xustiza, para facilitar o seu acceso aos colectivos máis vulnerables, acompañándoos en todo o que resulte necesario para desenvolverse no novo paradigma dixital da xustiza.

Tal e como establece a Estratexia europea de formación xudicial, os profesionais da xustiza deben ser conscientes do impacto que as ferramentas e as tecnoloxías dixitais teñen nos casos tramitados e estar preparados para utilizalas correctamente na súa práctica diaria. Ademais, deben garantir a protección adecuada dos dereitos das persoas e os seus datos persoais no espazo dixital, en concreto para que as partes poidan acceder aos expedientes e asistir ás audiencias xudiciais.

Neste contexto, é necesario promover as capacidades dixitais en Xustiza para que xuíces, fiscais, o persoal xudicial e os demais profesionais da xustiza poidan utilizar e aplicar as tecnoloxías e ferramentas dixitais de xeito eficaz en garantía dos dereitos e liberdades.

De feito, a propia **Estratexia europea de formación xudicial** insta ás institucións de formación xudicial a:

Ofrecer formación para mellorar a sensibilización e as capacidades sobre dixitalización e intelixencia artificial, e sobre o uso eficiente dos procedementos e expedientes xudiciais electrónicos.

Centrar a formación na protección dos dereitos das persoas no espazo dixital (por exemplo, protección de datos, privacidade, non discriminación, protección contra a violencia de xénero en liña, dereito contractual e dereitos do consumidor) e os dereitos de grupos específicos (por exemplo, os menores, persoas con discapacidade e vítimas de violencia de xénero, racismo e discriminación).

Neste contexto, este marco preséntase como un modelo de referencia xeral, innovador, que responde aos obxectivos do CEX, e cuxa finalidade é proporcionar unha estrutura organizada e equilibrada de competencias dixitais que acompañe aos seus destinatarios na adquisición, desenvolvemento e aprendizaxe continua para a súa capacitación en materia dixital.

Partindo do que significa ser dixitalmente competente desde o punto de vista da cidadanía, preséntase este marco específico de competencias dixitais para o ámbito da Xustiza, identificando aqueles coñecementos, capacidades e actitudes que, con carácter transversal, deben ter os profesionais de Xustiza e, como suxeitos dos servizos prestados, a cidadanía e outros operadores xurídicos.

O CEX considerou necesario reflectir no presente documento aquelas competencias dixitais estreitamente vinculadas ás grandes liñas estratéxicas do Plan de Transformación da Xustiza, con impacto directo sobre o desenvolvemento profesional dos profesionais de Xustiza e a atención á cidadanía.

2.1 Características y objetivos

Os obxectivos perseguidos coa definición dun marco de competencias dixitais para a Xustiza son:

Identificar todos aqueles coñecementos, capacidades e actitudes necesarias por parte do persoal de xustiza para o desenvolvemento das súas funcións nun ámbito sometido a procesos de transformación dixital.

Establecer un sistema común para a promoción das capacidades dixitais no sector xudicial.

Guiar o desenvolvemento de actuacións formativas en materia de dixitalización de xeito transversal ás distintas profesións xurídicas.

Garantir os dereitos e liberdades da cidadanía na súa relación coa xustiza en ámbitos dixitais.

O marco defínese cun sentido amplo, co fin de alcanzar a todos os intervenientes e interesados do Servizo Público de Xustiza.

Pretende servir de guía para definir plans docentes no ámbito da Xustiza, que se adapten a aquelas competencias concretas que debe ter cada perfil.

Ademais, pretende servir tamén de ferramenta de autodiagnóstico para toda aquela persoa interesada en valorar o seu nivel de aptitude nas distintas competencias e traballar naqueles aspectos que necesitan desenvolver.

2.2 Metodoloxía de elaboración

Para a elaboración deste marco de competencias dixitais para a formación do persoal de Xustiza tomouse como base o Marco de Competencia Dixital para os Cidadáns (Marco de Competencia Digital para los Ciudadanos) —DigComp 2.2. — (Vuorikari, Kluzer, Punie, 2022) e seguiu-se o ronsel doutros plans de competencias dixitais destinados a colectivos concretos, como o marco de competencias dixitais docentes ou o dos empregados públicos desenvolvido polo Instituto Nacional de Administración Pública de España (INAP).

Para o seu deseño e elaboración o CEX seguiu un proceso de elaboración que atravesou unha serie de fases e que foi coordinado polos órganos de Dirección e Xefatura de Estudos do CEX que, coa presente iniciativa, perseguen favorecer a capacitación relativa ás cinco áreas competenciais definidas, a partir dunha descrición máis detallada nos seus correspondentes niveis de aptitude.

2.2.1 Fase de análise

En primeiro lugar, procedeuse a detectar e comprender as demandas dos profesionais de xustiza en relación coa formación en competencias dixitais. Isto implicou unha fase previa de investigación e recompilación de información das habilidades dixitais requiridas para desempeñarse de xeito efectivo nos distintos postos de traballo do ámbito de Xustiza.

Para iso, ademais de tomar como referencia os marcos de competencias dixitais citados, así como as distintas iniciativas europeas en materia de dixitalización da xustiza, fíxose unha análise da normativa nacional que regula a utilización das tecnoloxías da información no ámbito da Administración de Xustiza española.

Polo tanto, o marco de competencias dixitais que se presenta dá resposta non só ás directrices europeas en materia de capacitación dixital do persoal de xustiza, senón que se enlaza co proceso de transformación dixital da Xustiza que se está a abordar en España, no marco do proxecto Xustiza 2030, do Ministerio de Xustiza.

2.2.2 Fase de elaboración

Tras a fase de análise, procedeuse a abordar a elaboración en si mesma do marco de competencias dixitais. Para iso, en primeiro lugar, identificáronse aquelas competencias clave para o sector xustiza, identificado aquelas habilidades, coñecementos e actitudes necesarios que o persoal de xustiza debe ter para poder levar a cabo as tarefas e responsabilidades propias da súa área de actividade. Unha vez definidas as distintas competencias clave, estas agrupáronse arredor de áreas competenciais concretas.

A continuación, procedeuse a definir os distintos niveis de competencia co fin de describir a progresión na adquisición das habilidades dixitais e reflectir o proceso de crecemento e o desenvolvemento das competencias.

Finalmente, procedeuse a describir cada unha das competencias definidas, detallando en termos de descritores claros e comprensibles os coñecementos, habilidades e actitudes necesarios para cada competencia en cada nivel de habilidade.

2.2.3 Validación e retroalimentación

A seguinte fase por acometer consiste en obter a validación e retroalimentación por parte de distintos grupos de expertos e expertas do ámbito de xustiza, para o que se desenvolverán foros de encontro e consultas participativas para garantir que o marco sexa relevante e preciso.

2.2.4 Implementación e actualización

Finalmente, este marco de competencias debe materializarse en plans de formación específicos que permitan ao persoal de xustiza adquirir e desenvolver as competencias dixitais que aquí se describen e que se consideran necesarias para o desempeño do seu ámbito de traballo en Xustiza.

Ademais, resulta imprescindible manter o marco de competencias dixitais actualizado e revisalo periodicamente para adaptarse aos cambios tecnolóxicos e normativos, así como ás demandas emerxentes do sector.

3. Estrutura do marco

3.1 Áreas de Competencia Dixital

O presente Marco toma como referencia a estrutura, terminoloxía e niveis de competencia utilizadas nos traballos realizados a nivel europeo na materia: o Marco de Competencia Dixital para os Cidadáns (Marco de Competencia Digital para los Ciudadanos) —DigComp 2.2. — (Vuorikari, Kluzer, Punie, 2022), o Marco Europeo para a Competencia Dixital dos Educadores (Marco Europeo para la Competencia Digital de los Educadores) —DigCompEdu— (Redecker, 2020), e o Marco Europeo para as Organizacións Educativas (Marco Europeo para las Organizaciones Educativas) —DigCompOrg— (Kampylis, Punie e Devine, 2015).

A proposta que a continuación se presenta comprende 5 áreas competenciais: (I) Dereitos e deberes dixitais; (II) Contorno Xustiza dixital; (III) Accesibilidade e Atención á Cidadanía; (IV) Transformación Dixital e Xestión do Cambio; e por último (V) Seguridade e Sostibilidade, todo iso aplicado ao ámbito dixital do Sistema Xudicial.

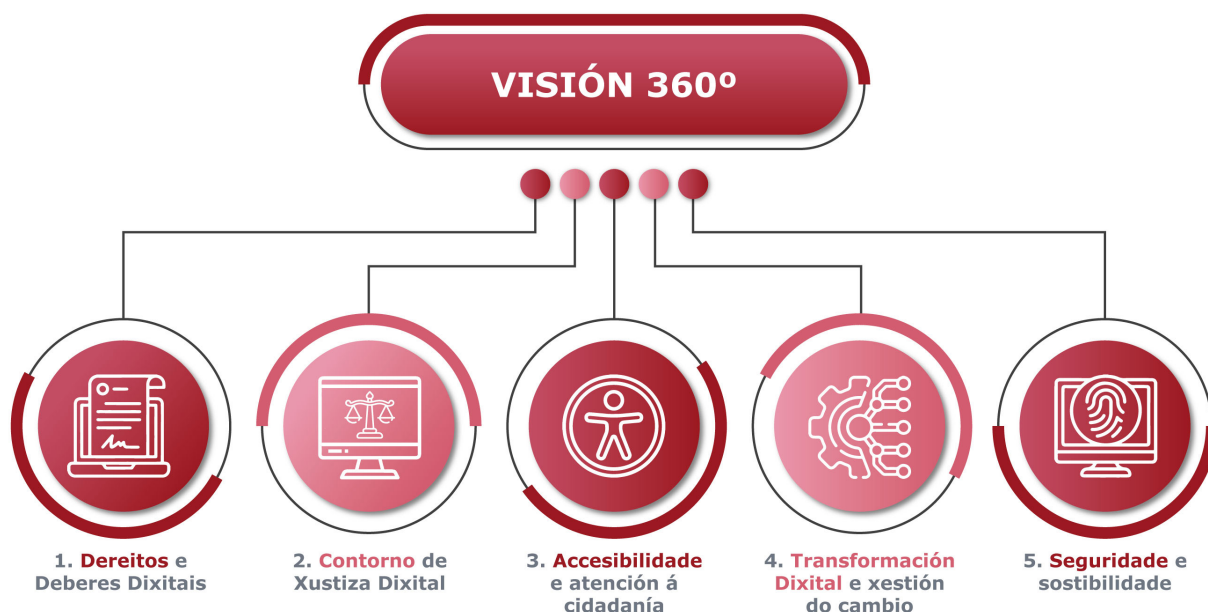

Ilustración 1. Áreas competenciais

Á súa vez, cada área competencial aglutina unha serie de competencias relacionadas con ese ámbito concreto, ata configurar un marco completo composto dun total de 23 competencias dixitais para a formación do persoal de xustiza.

Ilustración 2. Competencias por área

3.2 Niveis de competencia

Cada unha das competencias anteriores defínese e divídese en (4) catro **niveis de aptitude** que permiten identificar o grao de afondamento do usuario nunha competencia dixital concreta que van desde o nivel (A) básico ata o nivel (D) experto.

Inspirados pola estrutura e o vocabulario dos Marcos de Competencia Dixital mencionados no apartado anterior, a progresión na adquisición de competencias descríbese en tres áreas diferentes: a **complexidade** das tarefas, a **autonomía** e a necesidade de orientación para levalas a cabo, e o **dominio cognitivo** indicado polo uso de verbos de acción seguindo a taxonomía de Bloom.

Os niveis de desenvolvemento de competencias asígnanse en función das características propias de cada un dos ámbitos de coñecemento e da complexidade das súas respectivas tarefas.

Os niveis competenciais son os seguintes:

Ilustración 3. Niveis de competencia

Así, o Marco de Competencias Dixitais do CEX presenta **cinco** áreas competenciais que inclúen un total de **23 competencias**, para cada unha das cales se definen **catro niveis** de aptitude ata alcanzar un total de **92 descritores** baseados en coñecementos, capacidades e habilidades.

4. Áreas de competencia

4.1 Área I – Dereitos e Deberes dixitais

A área **Dereitos e Deberes Dixitais** céntrase nos dereitos e responsabilidades que as persoas teñen no contorno dixital da xustiza, garantindo un uso responsable, ético e seguro das Tecnoloxías da Información e as Comunicacións no ámbito da xustiza.

4.1.1 Competencia 1 – Coñecemento e aplicación da Carta de Dereitos Dixitais

Descrición

Capacidade para comprender, recoñecer e aplicar os dereitos e liberdades das persoas no ámbito dixital, así como as garantías que os protexen, a través da Carta de Dereitos Dixitais.

Niveis de aptitude

Básico

Comprendo a importancia da Carta de Dereitos Dixitais como marco de referencia para a protección dos dereitos fundamentais das persoas no ámbito dixital.

Identifico os principais dereitos e liberdades recollidos na carta de dereitos dixitais.

Comprendo a necesidade de fomentar e garantir o exercicio pacífico e responsable dos dereitos no ámbito dixital.

Intermedio

Tomo conciencia de que o exercicio dos dereitos e liberdades dixitais leva consigo unha serie de obrigas e deberes.

Relaciono o exercicio dos dereitos e liberdades consagrados na Carta coa miña actividade e forma de interactuar de forma cotiá no contorno e a sociedade a través das TIC.

Comprométome coa protección e o cumprimento dos dereitos e obrigas dixitais.

Avanzado

Aplico e garanto o cumprimento dos dereitos e liberdades de nova xeración consagrados na Carta de Dereitos Dixitais no meu ámbito de actuación.

Avalío o alcance dos dereitos e liberdades da Carta de Dereitos Dixitais, xa sexan xerais ou correspondan a ámbitos específicos.

Afondo no coñecemento dos dereitos dixitais recoñecidos na Carta referidos a ámbitos específicos da realidade dixital (dereitos ante a intelixencia artificial, dereitos dixitais no emprego das neurotecnoloxías, dereito á protección da saúde no ámbito dixital, liberdade de creación e dereito de acceso á cultura no ámbito dixital).

Experto

Xero e transmito novas ideas promovendo distintas iniciativas para a defensa e protección dos dereitos dixitais no meu ámbito persoal e laboral.

Facilito a outros a comprensión do sentido e o alcance da Carta de Dereitos Dixitais.

Desenvolvo unha actitude crítica e construtiva respecto á súa aplicación e alcance.

4.1.2 Competencia 2 – Comportamento ético e xuridicamente responsable

Descrición

Capacidade para aplicar e promover un comportamento ético e xuridicamente responsable no uso das TIC de acordo con principios, valores e normas que regulan e garanten un ámbito dixital responsable, seguro e respectuoso.

Niveis de aptitude

Básico

Recoñezo a importancia de utilizar o medio dixital de forma responsable.

Adopto unha actitude positiva e receptiva cara aos principios e normas da ética dixital.

Non realizo nin promovo nin apoio comentarios agresivos contra persoas ou institucións, comprendendo o impacto que, sobre estas, pode ter o meu comportamento en redes.

Intermedio

Compórtome sistematicamente de acordo cos parámetros de conciencia cívica propios do ámbito dixital.

Aplico con criterio o sentido e os principios éticos na xestión do meu ámbito dixital.

Aproveito e utilizo de forma responsable as ferramentas dixitais á miña disposición.

Avanzado

Manteño boas prácticas relativas ao civismo, a igualdade, a inclusión, a equidade e o respecto dos dereitos e liberdades no ámbito dixital.

Verifico a veracidade da información que recibo antes de compartila para non colaborar na difusión de fake news (noticias falsas) ou deepfakes (falsidades profundas).

Identifico e distingo os comportamentos éticos daqueles non éticos ou irresponsables e denuncio prácticas inadmisibles no ámbito dixital.

Experto

Desenvolvemento estratexias que tenden tanto a evitar incorrer en prácticas non adecuadas ou condutas irresponsables (violentar, defraudar, entrometerse, manipular, plaxiar, vulnerar a privacidade e outros dereitos, etc.) como a evitalas.

Contribúo a difundir e promover principios e valores éticos, así como boas prácticas no ámbito dixital orientando a outros operadores do meu ámbito no uso ético e xuridicamente responsable das TIC.

Contribúo á xeración de comunidade, respectando a diversidade de opinións e participando en grupos de traballo relativos ao comportamento ético e xuridicamente responsable na rede.

4.1.3 Competencia 3 – Privacidade e protección de datos persoais

Descrición

Capacidade para tratar de forma legal, responsable e adecuada información e datos persoais tanto propios como de terceiros co obxectivo de salvagardar a súa privacidade e integridade.

Niveis de aptitude

Básico

Son consciente da importancia de garantir a privacidade e a protección dos datos persoais tanto a nivel individual como de organización, así como os riscos que implica o seu uso.

Manexo o concepto de dato persoal e son consciente de que, dependendo de como se traten, os datos poden permitir a identificación de individuos, así como de que a navegación e o traballo en liña poden deixar pegadas da miña actividade.

Identifico que tipoloxías de datos poden considerarse especialmente sensibles, e coñezo a existencia de ferramentas para garantir a privacidade dos datos.

Intermedio

Identifico a normativa nacional e europea relativa á privacidade e protección de datos persoais e comprendo como se aplica en diferentes contextos.

Comprendo os principios básicos de protección de datos, tales como o principio de consentimento informado, minimización de datos, finalidade limitada, exactitude, seguridade e retención limitada, para garantir a protección adecuada dos datos persoais.

Utilizo tecnoloxías e ferramentas de seguridade e privacidade para garantir a protección de datos persoais. Isto inclúe o coñecemento de métodos de encriptación, autenticación, anonimización e técnicas de protección de datos.

Avanzado

Avalío e identifico os riscos e posibles impactos para a privacidade e protección de datos asociados ás miñas funcións ou á posta en marcha de novos proxectos.

Consulto as condicións das Políticas de Privacidade e Protección de Datos dos distintos prestadores de servizos e identifico as bases xurídicas e demais elementos que lexitimam o devandito tratamento.

Oriento outras persoas nas súas necesidades de privacidade e protección de datos fomentando a consulta das recomendacións e materiais da Axencia Española de Protección de Datos (AEPD) e capacito no cumprimento da normativa vixente na materia.

Experto

Consulto as condicións das Políticas de Privacidade e Protección de Datos dos distintos prestadores de servizos e avalío con precisión o alcance do tratamento.

Participo na organización e difusión de iniciativas para promover o coñecemento e a cultura arredor da protección do dereito á protección de datos de carácter persoal e concienciar da súa importancia.

Identifico cando unha organización, xa sexa pública ou privada, solicita, trata ou utiliza datos persoais incumprindo a normativa vixente e informo deste feito.

4.1.4 Competencia 4 – Alcance dos dereitos de propiedade intelectual

Descrición

Capacidade para comprender o alcance dos dereitos legais que protexen a creación e utilización de contidos dixitais, garantindo o recoñecemento adecuado dos que xeran novas ideas e creacións.

Niveis de aptitude

Básico

Recoñezo con carácter xeral que o coñecemento, as ideas e os materiais ou contidos dixitais, independentemente do formato no que se presenten, son bens e recursos obxecto de protección a través dos Dereitos de Propiedade Intelectual (DPI).

Coñezo e respecto os dereitos de autor no ámbito dixital tanto polo que respecta ao acceso aos contidos coma no concernente á súa descarga, uso ou modificación.

Coñezo a finalidade e as características xerais das ferramentas de verificación de plaxio.

Intermedio

Coñezo as características dos distintos tipos de licenzas de uso que permiten a reutilización ou difusión dos recursos que encontro en internet e como afectan aos contidos dixitais (*copyright* (C), *copyleft* (D), *Creative Commons* (CC)).

Contrasto a fonte e autoría dos recursos dixitais antes de utilizalos.

Cando busco recursos dixitais comprobo, coa orientación adecuada, se ten licenza de uso e, en caso afirmativo, de que tipo é, utilizando só aqueles que dispoñan da licenza adecuada para os meus fins.

Avanzado

Coñezo en detalle as condicións de uso de Creative Commons (Recoñecemento, Non comercial, Sen obra derivada, Compartir igual) e os tipos de licenzas que poden aplicarse a partir destas.

Capacito no uso ferramentas de verificación de plaxio, e axudo outras persoas a interpretar noticias de similitude.

Cando elaboro contido orixinal, escollo a licenza que mellor protexa os meus dereitos co fin de facilitar a súa reutilización.

Experto

Actualízome de forma autónoma sobre normativa, pautas e métodos para citar e reutilizar contidos dixitais protexidos por dereitos de autor correctamente e coñezo as consecuencias legais do seu incumprimento.

Colaboro na implementación de programas para concienciar e sensibilizar sobre a importancia de respectar os dereitos de autor e a propiedade intelectual no ámbito da Administración de Xustiza.

Lidero proxectos que promoven a publicación de contidos con licenzas de acceso aberto, transmitindo os fundamentos teóricos destas e os beneficios da súa aplicación nos ámbitos académico, do sector público e da cidadanía.

4.2 Área III – Contorno Xustiza Dixital

Descrición da área

A área **Contorno Xustiza Dixital** comprende todas aquelas competencias relativas ao traballo deslocalizado, os mecanismos de identificación electrónicos, así como a xestión documental electrónica e a tramitación orientada ao dato.

4.2.1 Competencia 1 – Traballo deslocalizado

Descrición

Capacidade de aprehender o traballo colaborador dixital e as súas vantaxes, así como o uso das solucións tecnolóxicas (aplicacións) ao servizo tanto do desempeño do posto de traballo coma das relacións entre cidadanía e profesionais coa Administración de Xustiza.

Niveis de aptitude

Básico

Coñezo as oportunidades, características e responsabilidades asociadas ao desempeño das miñas funcións nun posto de traballo en remoto.

Identifico as ferramentas colaborativas e solucións tecnolóxicas (aplicacións) vinculadas ao desempeño do meu posto de traballo.

Utilizo, co soporte necesario, e no desempeño de funcións sinxelas, ferramentas colaborativas e solucións tecnolóxicas (aplicacións) vinculadas ao desempeño do meu posto de traballo.

Infórmome das canles de atención e resolución de problemas no desempeño das miñas funcións nun contorno deslocalizado.

Intermedio

Sigo as pautas de comunicación dixital efectiva cando utilizo as ferramentas colaborativas propias da Administración pública, a través das cales me comunico e intercambio información (p. ex. comparto ficheiros).

Utilizo de xeito autónomo, no desempeño de funcións complexas, as ferramentas tecnolóxicas (aplicacións) vinculadas ás funcións propias do meu posto de traballo.

Coñezo os conceptos de interoperabilidade e usabilidade dos sistemas.

Avanzado

Satisfago as necesidades doutros usuarios en contextos dixitais, identificando a idoneidade de cada formato de comunicación segundo o seu fin.

Dirixo e coordino equipos de traballo distribuídos en rede e en contornos dixitais.

Manexo con soltura os termos de interoperabilidade e usabilidade dos sistemas.

Experto

Pondero o alcance da transformación dixital e incorpóroo na orientación estratéxica dos proxectos da miña área de traballo, adaptando para iso estratexias e modos de comunicación a destinatarios específicos.

Capacito en boas prácticas en ámbitos dixitais e colaboro no deseño de guías relativas a políticas de traballo deslocalizado.

Manexo diferentes perfís de usuario e comprobo a actualización de sistemas e dispositivos, podendo identificar así posibles fallos ou vulnerabilidades de funcionamento e as súas correspondentes solucións.

4.2.2 Competencia 2 – Identificación, autenticación e sinatura electrónica

Descrición

Capacidade de comprender os aspectos xurídicos e de utilizar os procesos, mecanismos e tecnoloxías que permiten a identificación e autenticación en contornos dixitais, con especial atención ao uso seguro da sinatura electrónica.

Niveis de aptitude

Básico

Comprendo e diferencio os conceptos de identidade, identificación e sinatura electrónicas.

Comprendo o marco xurídico asociado ao uso da sinatura e certificados electrónicos e as súas implicacións respecto de Administracións Públicas, operadores xurídicos e cidadanía.

Comprendo o concepto e funcionamento dos medios de identificación e autenticación legalmente recoñecidos.

Intermedio

Recoñezo as características, validez e propiedades dos certificados electrónicos e os documentos asinados electronicamente.

Utilizo, con asistencia, certificados electrónicos para identificarme e autenticarme nas aplicacións que o requiran.

Utilizo, con asistencia, distintas aplicacións para asinar electronicamente.

Avanzado

Teño unha visión completa e actualizada en materia de identidade electrónica.

Utilizo, de xeito autónomo, certificados electrónicos para identificarme e autenticarme nas aplicacións que o requiran, así como para asinar electronicamente.

Son autónomo e proactivo no proceso de obtención e renovación de certificados electrónicos.

Experto

Analizo os sistemas de identificación, autenticación e sinatura electrónica en uso por parte da cidadanía e a Administración de Xustiza e propoño estratexias de mellora.

Comprobo a autenticidade dos documentos electrónicos no contexto dos medios de identificación electrónica utilizados nos trámites telemáticos propios da Administración de Xustiza.

Capacito no uso das ferramentas de identificación, autenticación e sinatura electrónica implementadas e colaboro no deseño dos correspondentes contidos formativos.

4.2.3 Competencia 3 – Expediente xudicial electrónico

Descrición

Capacidade de comprender e aplicar os medios electrónicos nos procesos de traballo, na tramitación dos procedementos electrónicos xudiciais e na actuación xudicial.

Niveis de aptitude

Básico

Son consciente de que os sistemas propios da Administración de Xustiza están nun proceso de cambio na súa forma de xestión e organización, baseados no traballo en rede e a innovación.

Coñezo a normativa reguladora do uso das TIC na Administración de Xustiza.

Identifico as características propias do expediente xudicial electrónico e as súas implicacións no marco de transformación dixital da Administración de Xustiza.

Intermedio

Coñezo o concepto de expediente xudicial electrónico, así como o de documento xudicial electrónico e o seu sistema de arquivo.

Coñezo, de forma xeral, as funcionalidades do expediente xudicial electrónico e o seu marco normativo.

Sei como acceder ao procedemento a través do EXE.

Avanzado

Manexo unha concepción integral do expediente xudicial electrónico (perspectiva interna e dimensión externa).

Sei como se xestiona integramente un procedemento xudicial a través da Administración electrónica.

Capacito sobre o marco normativo do EXE e as vantaxes que ofrece.

Experto

Colaboro no establecemento da estratexia e o modelo de liderado para a implantación, con garantías, do expediente xudicial electrónico.

Son capaz de valorar as metodoloxías de traballo relativas aos procedementos de implantación do expediente xudicial electrónico, identificando puntos de mellora.

Colaboro no deseño e actualización de Guías de Boas Prácticas relativas ao uso do EXE.

4.2.4 Competencia 4 – Xestión da información e tramitación orientada ao dato

Descrición

Capacidade de realizar unha xestión e tramitación dos procesos que garantan un uso eficiente dos datos, implicando unha adecuada recompilación, xestión, intercambio e análise de datos de xeito eficiente e seguro. Ten como obxectivo mellorar a toma de decisións baseadas en datos, máis eficaces e próximas á cidadanía, e traballar baixo os principios da colaboración interadministrativa.

Niveis de aptitude

Básico

Coñezo o concepto de xustiza orientada ao dato, así como os principios e obxectivos recollidos no manifesto do dato de Xustiza.

Recoñezo o dereito da cidadanía e os poderes públicos a consultar os datos relativos ás actividades propias da Administración de Xustiza e o correspondente deber desta de elaboralos e difundilos.

Son consciente das implicacións que ten solicitar e gardar os datos de acordo cos estándares de calidade e nomenclatura establecidos, así como as consecuencias derivadas de non facelo.

Intermedio

Asumo e aplico, no meu ámbito de actuación, os obxectivos do manifesto do dato de Xustiza.

Realizo, no ámbito das miñas funcións, a totalidade dos trámites do procedemento en formato dixital para permitir unha xestión máis eficiente dos datos e eliminar a necesidade de documentación en papel.

Coñezo os portais de datos abertos da Administración de Xustiza e outros sistemas de información cuantitativa desagregada e xeorreferenciada do ámbito de Xustiza.

Avanzado

Utilizo e alimento, dentro das miñas competencias, os distintos sistemas de información cuantitativa desagregada e xeorreferenciada do ámbito de Xustiza.

Identifico, a partir da análise e explotación de datos, áreas de mellora no meu ámbito de actuación.

Identifico e defino indicadores e índices que reflectan resultados relativos á mellora continua da xestión pública do sector xustiza orientada ao dato.

Experto

Analizo os procedementos de tramitación orientada ao dato para previr un aproveitamento excluínente dos datos, e colaboro na implementación de programas de culturización e promoción do tratamento orientado a datos do sector Xustiza.

Tomo decisións informadas e promovo áreas de mellora a partir da análise e explotación de datos.

Capacito a colectivos específicos do sector xustiza sobre a importancia dos datos no desempeño das funcións propias do seu posto, e o seu papel clave como introdutores, xestores e intérpretes dos datos no ámbito do sistema de xestión procesual.

4.2.5 Competencia 5 – Resolución de Problemas

Descripción

Capacidade de identificar necesidades de uso e idoneidade segundo o fin (de contornos e ferramentas dixitais), resolver problemas conceptuais a través destas, aplicar o uso das tecnoloxías ás funcións propias do posto e resolver problemas técnicos.

Niveis de aptitude

Básico

Coñezo as características dos dispositivos, ferramentas, contornos e servizos dixitais que a Administración pon á miña disposición.

Identifico un problema técnico e sei a quen dirixirme para solucionalo e a través de que canles facelo.

Explico con claridade en que consiste a incidencia ou mal funcionamento (de contornos e ferramentas dixitais) que identifiquei.

Intermedio

Utilizo os dispositivos, ferramentas, contornos e servizos dixitais que a Administración pon á miña disposición seguindo as pautas de bo uso.

En caso de problema técnico, identifico o seu grao de gravidade e sei onde localizar o manual técnico ou guía de uso correspondente.

Resolvo problemas técnicos non complexos relativos ás ferramentas e contornos dixitais vinculados ás funcións propias do meu posto de traballo.

Avanzado

Resolvo con autonomía problemas técnicos complexos relativos ás ferramentas e contornos dixitais vinculados ás funcións propias do meu posto de traballo.

Axudo a outros/as usuarios/as a solucionar problemas técnicos no uso habitual das ferramentas e contornos dixitais propios da Administración de Xustiza.

Utilizo de forma creativa e innovadora as tecnoloxías dixitais e contribúo á actualización do seu catálogo a partir da detección de novas necesidades.

Experto

Participo en grupos de traballo colaboradores ou comunidades dixitais para encontrar novas solucións a problemas técnicos relativos ao uso dos dispositivos, ferramentas, contornos e servizos dixitais propios da Administración de Xustiza.

Contribúo a adestrar ferramentas de Intelixencia Artificial (IA) a partir de clasificadores, cuantificadores e segmentadores centrados na resolución de problemas out the box.

Ante problemas conceptuais ou técnicos, recorro a sistemas específicos de Intelixencia Artificial (IA).

4.3 Área III – Accesibilidade e Atención á cidadanía

Descrición da área

A área Accesibilidade e atención á cidadanía aborda aquelas competencias necesarias para garantir un acceso universal e igualitario á Administración de Xustiza dixital, independentemente das características individuais ou circunstancias particulares. Iso implica a detección e eliminación daqueles obstáculos que poidan limitar ou impedir a participación plena e equitativa das persoas na sociedade.

4.3.1 Competencia 1 - Acceso igualitario e inclusivo á xustiza

Descrición

Capacidade para comprender e utilizar metodoloxías e ferramentas tendentes a garantir a accesibilidade, especialmente dirixidas a facilitar o acceso á xustiza de colectivos que, por motivos de diversidade funcional, idade, etnia, idioma, etc. poidan resultar especialmente vulnerables.

Niveis de aptitude

Básico

Coñezo o concepto de accesibilidade e a normativa estatal que o regula.

Son consciente da existencia de diferentes tipos de diversidade funcional.

Coñezo as directrices xerais para relacionarme de forma efectiva coas persoas pertencentes a colectivos en risco de exclusión.

Intermedio

Coñezo o concepto de accesibilidade universal e a normativa estatal e internacional que o regula.

Coñezo as características de cada tipo de colectivo en risco de exclusión e as súas necesidades específicas.

Identifico que metodoloxías e ferramentas responden ás necesidades propias de cada tipo de colectivo minoritario (lectura fácil, ferramentas tiflotécnicas, etc.) e cales pon a Administración de Xustiza a disposición da cidadanía e os operadores xurídicos, tanto públicos coma privados.

Avanzado

Sempre que resulta necesario, aplico as metodoloxías e ferramentas que responden ás necesidades de cada tipo de diversidade funcional no desenvolvemento das funcións propias do meu posto de traballo.

Coñezo as características que debe reunir un contorno para asegurar o uso de todos os destinatarios en condicións de igualdade.

Capacito sobre como utilizar a tecnoloxía para apoiar as persoas, contribuíndo así a manter/mellorar a accesibilidade dixital dos contidos propios da Administración de Xustiza.

Experto

Interpreto os requisitos que debe cumprir un sistema de xestión da Accesibilidade Universal.

Avalío a accesibilidade dos recursos e canles dixitais propias da Administración de Xustiza e identifico oportunidades de mellora.

Colaboro na implementación do enfoque de xénero nas políticas de accesibilidade dixital.

4.3.2 Competencia 2 - Puntos dixitais de acceso á xustiza: sensibilización, información e atención á cidadanía

Descrición

Capacidade para fomentar o uso de canles e información dixitais propias da Administración de Xustiza e organismos públicos vinculados ou dependentes desta, así como facilitar á cidadanía o entendemento e uso dos devanditos espazos.

Niveis de aptitude

Básico

Coñezo o marco normativo que garante a tutela xudicial efectiva.

Comprendo as normas reguladoras do uso das tecnoloxías da información e a comunicación na Administración de Xustiza e os puntos de acceso correspondentes.

Recoñezo o concepto de punto de acceso xeral da Administración de Xustiza, así como o de sedes xudiciais electrónicas, e son consciente da existencia de canles virtuais propias do sector Xustiza e da importancia do seu papel para garantir un servizo público de calidade.

Intermedio

Identifico e localizo as canles virtuais propias da Administración de Xustiza.

Coñezo os instrumentos procedementais que garanten a tutela xudicial efectiva, así como o Mapa de Sedes Xudiciais Electrónicas por Comunidades Autónomas.

Comprendo o funcionamento xeral das sedes xudiciais electrónicas que facilitan o acceso aos servizos, procedementos e informacións accesibles correspondentes ao ámbito da Administración de Xustiza.

Avanzado

Utilizo de forma sistemática as canles dixitais propias da Administración de Xustiza no desempeño das funcións propias do meu posto de traballo ou relativas ao meu perfil de cidadán/á.

Mantéñome informado/a, de forma autónoma, sobre as novidades relativas aos puntos dixitais de acceso á xustiza.

Capacito sobre o uso de canles dixitais propias da Administración de Xustiza.

Experto

Avalío a calidade dos procedementos vinculados ás canles dixitais propias da Administración de Xustiza e propoño as actualizacións que correspondan.

Colaboro na prospección de novas tendencias en materia de atención cidadá no ámbito dixital (p. ex. implementación do uso da linguaxe clara nas respectivas canles dixitais).

Interpreto os principios de accesibilidade ao contorno dixital da Administración de Xustiza como unha oportunidade de redeseño, máis alá do marco normativo vixente.

4.3.3 Competencia 3 - Inmediación dixital e servizos en liña

Descrición

Esta competencia comprende todos aqueles coñecementos, habilidades, actitudes e destrezas necesarias para garantir o éxito da intermediación dixital e os servizos non presenciais, abordando para iso competencias relativas aos procesos e as ferramentas que permiten tanto á cidadanía en xeral como aos profesionais en particular relacionarse coa Administración de Xustiza sen necesidade de presencialidade.

Niveis de aptitude

Básico

Coñezo o marco da Inmediación Dixital e os Servizos non presenciais, e as súas implicacións para levar a cabo procedementos xudiciais e audiencias de xeito remoto, utilizando tecnoloxías de videoconferencia ou outras ferramentas dixitais.

Son consciente da existencia de ferramentas tecnolóxicas postas en marcha no contexto do marco da intermediación dixital.

Sei como remitir un escrito a un xulgado a través da ferramenta estandarizada que corresponda segundo a miña xurisdición.

Intermedio

Identifico e localizo as ferramentas que garanten a intermediación dixital e os servizos non presenciais.

Coñezo o funcionamento xeral das solucións tecnolóxicas habilitadas para a celebración de xuízos telemáticos en xulgados e tribunais.

Incorporo e comparto os documentos do expediente dixital nas actuacións de intermediación dixital.

Avanzado

Asisto ao usuario/a no correcto uso das ferramentas que garanten a intermediación dixital.

Capacito ao persoal ao servizo da Administración de Xustiza sobre trámites por videoconferencia, creación e xestión de citas, etc.

Xestiono os sistemas de substitución de punto de contacto para indicarlle aos sistemas outro/s perfil/ís autorizado/os para o seguimento do trámite que corresponda.

Experto

Teño unha visión integral dos aspectos relativos a persoas, organizacións, procesos e ferramentas que, permiten á cidadanía e aos operadores xurídicos relacionarse coa Administración de Xustiza sen necesidade de mediar presencialidade.

Colaboro na implementación de métodos e procesos que, aplicados á intermediación dixital e aos servizos non presenciais, aumenten a seguridade xurídica do usuario/a e, por tanto, a súa confianza na administración electrónica.

Manexo varios sistemas de comunicacións para levar a cabo as actuacións correspondentes, independentemente da circunscrición territorial (LexNet, Vereas, JustiziaSIP, Justiciacat, PSP).

4.3.4 Competencia 4 – Creación e edición de contidos dixitais

Descrición

Esta competencia comprende todos aqueles coñecementos, habilidades, actitudes e destrezas necesarias para buscar, crear, editar e compartir contidos dixitais de calidade calquera que sexa o seu ámbito de desempeño.

Niveis de aptitude

Básico

Levo a cabo buscas simples en motores de busca xenéricos, asegurándome de que a información é fiable e legal.

Coñezo o tipo de documentos dixitais propios da Administración de Xustiza, así como a nomenclatura máis utilizada e as pautas xerais para cubrilos.

Redacto documentos de carácter legal cumprindo manualmente un formulario deseñado para o efecto.

Intermedio

Realizo buscas a partir dunha base de datos xurídica aplicando os correspondentes filtros, e cando busco información en liña de carácter xurídico contrasto os resultados recorrendo a diversas fontes.

Teño en conta, de forma sistemática, o contexto antes de utilizar a información que encontrei e contrastei antes.

Redacto documentos de carácter legal a partir de modelos automatizados que autocompletan os campos coa información que facilitei previamente.

Avanzado

Identifico que base de datos xurídica é máis adecuada segundo os fins da miña busca e aplico motores de busca avanzados, así como operadores booleanos.

Utilizo sistemas de xestión documental específicos para o sector legal, dentro dos cales sei como xerar novos espazos.

Redacto documentos de carácter legal a partir de modelos vinculados a bases de datos que me permiten facer un seguimento destes.

Experto

Realizo buscas de contidos dixitais de carácter xurídico tanto en bases de datos especializadas como naquelas baseadas en intelixencia artificial (IA), identificando posibles sesgos.

Utilizo software específico para a xestión conxunta e estruturada dos contidos dixitais.

Redacto documentos de carácter legal a partir de borradores xerados mediante ferramentas de Intelixencia Artificial (IA).

4.4 Área IV - Transformación dixital e xestión do cambio

Descrición da área

A Área **Transformación dixital e xestión do cambio** comprende todas aquelas competencias relativas a procesos transformacionais no seo da Administración de Xustiza. Así, abórdanse as competencias vinculadas á xestión do cambio, os procesos de aprendizaxe, o diagnóstico e avaliación de necesidades ou a aplicación da intelixencia artificial (IA) no sector xustiza.

4.4.1 Competencia 1 - Xestión do cambio vinculado á transformación dixital

Descrición

Capacidade de comprender e utilizar metodoloxías e ferramentas propias de xestión do cambio e capacidade para liderar con éxito procesos transformacionais no sector xustiza.

Niveis de aptitude

Básico

Identifico as claves do cambio cultural e organizacional aplicado á innovación dixital permanente.

Entendo o concepto de cambio aplicado a procesos transformacionais da Administración pública e recoñezo as súas implicacións.

Comprendo o concepto de *stakeholder* e identifico quen son os *stakeholders* clave nun proxecto de xestión do cambio.

Intermedio

Identifico o alcance e as diferentes fases dun proxecto de xestión do cambio.

Contribúo involucrándome cunha actitude positiva nos procesos de xestión do cambio.

Analizo os diferentes perfís de *stakeholders* a través de ferramentas propias de xestión do cambio e clasifícoos segundo a súa influencia na xestión do proxecto.

Avanzado

Colaboro nos procesos de capacitación necesarios para dotar os actores implicados coas habilidades e competencias requiridas polo cambio.

Utilizo os diferentes criterios de contexto, técnica, organización e equipo para planificar as fases do proxecto e seleccionar a estratexia máis adecuada.

Analizo e venzo a resistencia ao cambio dos diferentes stakeholders adaptando o discurso a cada esquema situación/expectativas, e negocio ao longo das diferentes fases do proxecto en prol de garantir a súa progresión.

Experto

Impulso novas formas de traballo a través de metodoloxías disruptivas no sector xustiza.

Aplico metodoloxías de innovación na xestión do cambio e asumo roles propios do perfil de líder do cambio, elixindo e aplicando diferentes velocidades de proxecto.

Avalío a evolución, a efectividade e o impacto dos procesos de xestión do cambio acometidos, realizando os axustes que resulten necesarios.

4.4.2 Competencia 2 - Autocoñecemento, aprendizaxe e mellora continua

Descrición

Capacidade para a capacitación e a aprendizaxe progresivas e constantes enfocadas na adquisición, desenvolvemento e mantemento daquelas capacidades dixitais necesarias para o desempeño das funcións propias no ámbito da Administración de Xustiza.

Niveis de aptitude

Básico

Distingo o concepto de autocoñecemento e a súa relación co desenvolvemento persoal, o benestar e a intelixencia emocional.

Recoñezo a importancia dos sistemas de aprendizaxe continua como ferramenta para o meu desenvolvemento persoal e/ou profesional.

Participo activamente nos plans, políticas e protocolos encamiñados a desenvolver o meu potencial de crecemento.

Intermedio

Dirixo a miña atención para crear prácticas de autocoñecemento e así poder xerar unha mellor percepción tanto das miñas emocións coma dos meus patróns de comportamento.

Con apoio, e a través de recursos e ferramentas específicos, son capaz de autoavaliar de forma precisa o nivel de desenvolvemento das miñas competencias e adaptar a formación dispoñible á miña propia estratexia de mellora continua.

Aproveito proactivamente as oportunidades de aprendizaxe que me brindan tanto a miña propia experiencia coma o exemplo doutras persoas ou as propias actividades formativas desenvolvidas no ámbito da Administración de Xustiza.

Avanzado

Adopto técnicas, métodos e ferramentas que me permiten perseverar na consecución dos meus obxectivos de aprendizaxe e mellorar a miña comunicación con outras persoas ou equipos de traballo.

Avalío con autonomía e de forma periódica o meu progreso e planifico como orientar os seguintes pasos da miña aprendizaxe.

Capacito no desenvolvemento de estratexias para a aprendizaxe e mellora continuas e a adquisición de novas competencias que permitan a adaptación efectiva, tanto da cidadanía coma dos operadores xurídicos, á transformación dixital do sector xustiza.

Experto

Participo activamente na promoción de sistemas de aprendizaxe e mellora continua aplicados á transformación dixital do sector xustiza.

Deseño estratexias para fomentar un ambiente de comunicación propicio para a aprendizaxe co fin de compartir experiencias e transferir coñecementos de forma eficiente no ámbito da Administración de Xustiza.

Afondo en técnicas, métodos e ferramentas que me permiten recoñecer e desenvolver o meu perfil de liderado en ámbitos de aprendizaxe dixital vinculados ao sector xustiza.

4.4.3 Competencia 3 - Avaliación de necesidades e respostas tecnolóxicas

Descrición

Capacidade para analizar as necesidades propias do posto de traballo en termos de uso de ferramentas e contornos dixitais, adaptando para iso os recursos tecnolóxicos ás necesidades propias do posto.

Niveis de aptitude

Básico

Recoñezo as ferramentas dixitais vinculadas ao desempeño das funcións propias do meu posto de traballo.

Selecciono a ferramenta dixital adecuada a cada unha das miñas actividades rutineiras.

Con soporte, utilizo algunhas ferramentas dixitais para a resolución de problemas relativos ao desempeño das funcións propias do meu posto de traballo.

Intermedio

Comprendo as posibilidades e as limitacións das ferramentas dixitais vinculadas ao desempeño das funcións propias do meu posto de traballo.

Utilizo de forma sistemática as ferramentas tecnolóxicas no desempeño das funcións propias do meu posto de traballo, xa sexa de carácter ordinario ou extraordinario.

Manexo, con autonomía, ferramentas dixitais para a resolución de problemas relativos ao desempeño das funcións propias do meu posto de traballo.

Avanzado

Avalío e reporto sobre a efectividade das ferramentas tecnolóxicas que selecciono para o desempeño das tarefas propias do meu posto de traballo.

Actualízome sobre novas ferramentas e avalío de forma crítica a súa idoneidade respecto da miña área de traballo.

Capacito na identificación de necesidades e o uso de recursos tecnolóxicos aplicados ao posto de traballo.

Experto

Analizo novos procesos de axilización e mellora de ciclos de traballo do ámbito dixital do sector xustiza.

Colaboro na implementación de boas prácticas na elección e uso de recursos tecnolóxicos (elaboración de Guías de Boas Prácticas e deseño de Planes de Accións Formativas [PAF]).

Deseño estratexias colaborativas para a identificación de necesidades do posto de traballo, en termos de uso de ferramentas e contornos dixitais, con perspectiva transversal e interdisciplinaria.

4.4.4 Competencia 4 – Robotización e Intelixencia Artificial aplicada á xustiza

Descrición

Capacidade para desenvolver un coñecemento progresivo e incremental no descubrimento e aplicación das estratexias de Intelixencia Artificial (IA) no ámbito da Administración de Xustiza.

Niveis de aptitude

Básico

Comprendo o concepto de intelixencia artificial e a súa relación coa administración de xustiza.

Coñezo os cinco principios éticos que informan o uso da intelixencia artificial, xa sexa por parte dun xulgado ou tribunal como de calquera operador xurídico que traballe no seu contorno.

Identifico a utilidade que teñen para a cidadanía os sistemas de IA implementados no ámbito da Administración de Xustiza.

Intermedio

Diferencio entre intelixencia artificial e robotización e comprendo as súas posibilidades de interrelación.

Coñezo a regulación estatal e o marco europeo e internacional relativo a intelixencia artificial na Administración de Xustiza.

Identifico as especificidades de uso da intelixencia artificial aplicada aos ámbitos da tramitación procesual, da investigación penal e da decisión xudicial.

Avanzado

Utilizo as solucións dixitais desenvolvidas con IA propias da Administración de Xustiza (na xestión procesual, tramitación de expedientes dixitais e/ou no intercambio de datos).

Identifico que actuacións procesuais comúns no traballo diario dos órganos xudiciais poderían realizarse de xeito automático mediante sistemas informáticos debidamente parametrizados.

Imparto talleres sobre proxectos e casos de uso do Servizo Público de Xustiza baseados en intelixencia artificial.

Experto

Coñezo en profundidade o recurso das actuacións asistidas e a súa aplicación no ámbito da Administración de Xustiza e o correcto uso dos borradores documentais (de resolucións procesuais) que estas xeran e que son obxecto de revisión, modificación e sinatura.

Debato acerca das implicacións que a IA ten no ámbito da Administración de Xustiza, e analizo de forma crítica afirmacións relativas a esta.

Promovo un diálogo participativo coa cidadanía e os operadores xudiciais sobre as innovacións relativas á aplicación da IA no sistema xudicial.

4.4.5 Competencia 5 - Colaboración institucional

Descrición

Capacidade para utilizar as tecnoloxías dixitais ao servizo da Administración de Xustiza co fin de fomentar a participación e coordinación institucional e trasladar as estratexias colaborativas ao desenvolvemento de proxectos institucionais internos ou participados por outras administracións públicas.

Niveis de aptitude

Básico

Coñezo o esquema xudicial de interoperabilidade e seguridade que, a través de plataformas tecnolóxicas, posibilita a interoperabilidade das distintas aplicacións informáticas ao servizo da Administración de Xustiza.

Emprego as tecnoloxías dixitais e aplico os protocolos establecidos pola Administración de Xustiza para participar nos órganos de goberno e de coordinación cos servizos institucionais, tanto internos coma externos.

Adopto estratexias de colaboración mediante tecnoloxías dixitais propostas pola organización nos distintos procesos de coordinación e participación interna.

Intermedio

Son consciente das implicacións das políticas de reutilización de sistemas, infraestruturas e aplicacións da Administración de Xustiza, que pode poñelas a disposición doutras AAPP sen contraprestación nin necesidade de convenio.

Participo no desenvolvemento de proxectos institucionais, tanto dentro da miña organización coma con axentes externos, facendo uso para iso de plataformas dixitais de colaboración.

Adapto as estratexias e dinámicas de colaboración ás funcionalidades da plataforma dixital empregada coa finalidade específica do proxecto ou tarefa.

Avanzado

Asesoro, con carácter xeral, a membros do meu equipo ou outros operadores xurídicos no uso das tecnoloxías dixitais aplicadas á colaboración institucional.

Investigo sobre o impacto das tecnoloxías dixitais nos aspectos organizativos do Servizo Público de Xustiza e na participación, coordinación e colaboración profesional e institucional nas distintas organizacións.

Identifico novas funcionalidades que permitan implementar estratexias de colaboración máis eficaces no ámbito da xustiza a través das tecnoloxías dixitais.

Experto

Involúcrome na implementación de protocolos de participación, coordinación e colaboración a través das tecnoloxías dixitais, no sector xustiza.

Colaboro na preparación de plans e programas conxuntos de actuación para impulsar o desenvolvemento da Administración xudicial electrónica.

Promovo a cooperación entre a Administración de Xustiza e outras Administracións públicas para a subministración de información aos órganos xudiciais a través de plataformas de interoperabilidade.

4.5 Área V - Seguridade e Sostibilidade

A área Seguridade e Sostibilidade integra todas aquelas competencias orientadas a protexer a usuarios, sistemas e datos de posibles ameazas, ao mesmo tempo que se busca minimizar o impacto ambiental e promover un uso responsable das tecnoloxías.

4.5.1 Competencia 1 - Seguridade e protección de sistemas e dispositivos

Descrición

Capacidade para configurar e aplicar medidas de seguridade destinadas a protexer os sistemas e dispositivos de posibles ameazas e riscos relacionados co uso das TIC.

Niveis de aptitude

Básico

Son consciente dos riscos e ameazas que leva consigo o uso de sistemas e dispositivos electrónicos.

Utilizo contrasinais seguros nos meus dispositivos, actualizo o software destes e fago un uso adecuado dos navegadores.

Dou un uso eficiente e seguro ao correo electrónico e sei como funcionan os antivirus informáticos.

Intermedio

Coñezo as medidas e protocolos de seguridade implementados no ámbito dixital da Administración de Xustiza e cumpro con eles (p. ex. copias de seguridade, restauración de datos, etc.).

Xestiono, coa orientación adecuada, as medidas de protección específicas das ferramentas tecnolóxicas coas que traballo (sector xustiza).

Comprobo e reviso periodicamente os meus dispositivos dixitais para identificar fallos ou vulnerabilidades de funcionamento para os efectos de reportalo ao departamento que corresponda.

Avanzado

Estudo e propoño a implementación de medidas de seguridade adicionais.

Comprobo, reviso e actualizo periodicamente os meus dispositivos dixitais para identificar fallos ou vulnerabilidades de funcionamento e aplico, de forma autónoma, as solucións adecuadas.

Identifico diferentes riscos e ameazas propias dos contornos dixitais e recoñézoos cando suceden no meu ámbito de traballo (phishing, spoofing, virus, ransomware, etc.).

Experto

Monitorizo e avalío as ameazas de seguridade dos meus dispositivos utilizando para iso ferramentas especializadas.

Capacito en estratexias de actuación sobre seguridade e protección de dispositivos no contorno do servizo público de Xustiza.

Investigo novos retos de seguridade que requiren enfoques innovadores.

4.5.2 Competencia 2 - Seguridade e confidencialidade da información

Descrición

Capacidade de identificar puntos críticos na protección dos datos para aplicar e configurar medidas de protección da privacidade, a integridade e a dispoñibilidade da información.

Niveis de aptitude

Básico

Comprendo os conceptos de confidencialidade aplicada á seguridade informática, así como os de información almacenada e información en tránsito.

Coñezo a normativa que regula a seguridade e confidencialidade da información, e as consecuencias que derivan do seu incumprimento.

Coñezo as tres dimensións sobre as que se articulan as medidas de protección da información: dispoñibilidade, integridade e confidencialidade.

Intermedio

Identifico os principais erros que se cometen no tratamento da información e coñezo os métodos que existen para evitalos.

Comprendo o funcionamento das principais medidas de seguridade que garanten a confidencialidade da información, tanto en almacenamento coma en tránsito.

Coñezo diferentes opcións de cifrado (p. ex. cifrado de anexos en correos electrónicos, VPNs, SSL/TLS en webs, etc.).

Avanzado

Configuro mecanismos de protección tanto de rede coma de sistemas que almacenan e/ou xestionan información asegurando que só as persoas autorizadas poden acceder a estes (p. ex. implantación de mecanismos de login aos sistemas de información).

Configuro diferentes opcións de cifrado segundo as características do formato (cifrado de anexos en correos electrónicos, VPNs, SSL/TLS en webs, etc.).

Colaboro no deseño dos esquemas de permisos sobre os arquivos ou repositorios de información propios da Administración de Xustiza para a implementación de mecanismos que garantan que as persoas con permisos acceden exclusivamente á información que lles atinxe (p. ex. no contexto dunha aplicación xudicial, un Letrado da Administración de Xustiza non pode acceder ás funcións habilitadas para o fiscal nin viceversa).

Experto

Analizo puntos críticos na protección da confidencialidade da información e colaboro no deseño de Guías relativas á súa detección e xestión.

Reacciono adecuadamente ante intentos de suplantación de identidade, e realizo avaliacións de impacto relativas á seguridade e confidencialidade da información na miña área de traballo.

Propoño melloras ou actuacións necesarias para reforzar a eficiencia das medidas de seguridade da información na miña área de traballo.

4.5.3 Competencia 3 - Xestión e notificación de incidentes de seguridade

Descrición

Capacidade para reaccionar ante incidentes que ameacen a seguridade da información ou os servizos e sistemas.

Niveis de aptitude

Básico

Comprendo o concepto de incidente de seguridade no contexto dixital do sector xustiza, e identifícoo na práctica.

Coñezo os sistemas de notificación e xestión de incidentes, localízoo e accedo a eles.

Evito utilizar certas ferramentas ou servizos en liña, así como o acceso a sitios web de carácter sospeitoso.

Intermedio

Coñezo os diferentes tipos de incidentes de seguridade (infeccións por código malicioso de sistemas, intrusións ou intentos de intrusión, fallos de dispoñibilidade, fraude).

Utilizo correctamente os sistemas de notificación e xestión de incidentes, habilitados no ámbito dixital da Administración de Xustiza, para notificar os incidentes de seguridade que detecto.

Consulto as actualizacións periódicas dos protocolos de seguridade e aplico as estratexias recomendadas na miña área de traballo.

Avanzado

Coñezo os diferentes pasos do proceso de xestión de incidentes (preparación, identificación, contención, mitigación, recuperación, recapitulación).

Pondero razoablemente o risco que supón a vulnerabilidade ou ameaza detectada para a privacidade ou a seguridade dos sistemas de información.

Discrimino aquelas incidencias de seguridade que podo resolver de forma autónoma, con axuda dos protocolos de seguridade, daquelas que debo elevar.

Experto

Analizo os sistemas de notificación e xestión de incidentes como oportunidades de mellora e propoño actualizacións para os seus correspondentes evolutivos.

Colaboro na fase de identificación da xestión de incidentes, formulando propostas relativas á detección, determinación do alcance e configuración de posibles solucións.

Deseño accións de difusión de boas prácticas dirixidas a previr situacións de risco futuras, enfocadas tanto a operadores xurídicos, públicos ou privados, coma a cidadanía en xeral.

4.5.4 Competencia 4 - Seguridade e saúde: prevención de riscos laborais

Descrición

Capacidade para comprender e analizar os riscos laborais propios do uso das TIC no posto de traballo, así como do caso concreto do traballo deslocalizado, e prever a adopción das medidas necesarias para garantir a protección e a seguridade dos destinatarios.

Niveis de aptitude

Básico

Son consciente de que o uso das TIC xeran riscos psicosociais novos (p. ex. ciberacoso) e cambios de alcance naqueles preexistentes (p. ex. fatiga informática, estrés).

Coñezo o marco técnico-preventivo conforme á regulamentación vixente sobre os potenciais riscos asociados ao traballo deslocalizado e a utilización de pantallas de visualización, e os mecanismos e ferramentas que existen para previlos.

Comprendo a necesidade de equilibrio entre as actividades dixitais e as non dixitais.

Intermedio

Identifico os principais riscos para a saúde asociados ao uso das tecnoloxías dixitais (condutas aditivas, mal uso ou abuso, falta de desconexión dixital ou adecuación do posto, etc.).

Aplico de forma autónoma as pautas recomendadas ante os riscos ergonómicos e psicosociais en situación de traballo deslocalizado.

Equilibro de forma consciente as miñas actividades dixitais e as non dixitais.

Avanzado

Involúctome na xestión adecuada de medidas de ergonomía no meu ámbito de traballo.

Interésome e afondo no ámbito da prevención de riscos laborais aplicada ao traballo en ámbitos dixitais.

Capacito en técnicas de prevención do ciberacoso e protocolos de actuación.

Experto

Analizo os datos relativos á prevención de riscos no ámbito dixital do sector xustiza, a través da medición e o seguimento de indicadores en serie temporais, podendo identificar tendencias e inferir tendencias ocultas.

Teño un enfoque integral da protección da saúde e o benestar no contorno dixital e promovo o uso responsable das tecnoloxías dixitais aplicadas ao traballo deslocalizado.

Colaboro na definición e actualización de hábitos de traballo saudables en contornos dixitais.

4.5.5 Competencia 5 - Uso sostible das TIC

Descrición

Capacidade de adquirir un compromiso responsable no uso sostible da tecnoloxía dixital no ámbito da Administración de Xustiza, aplicando medidas de prevención fronte ao correspondente impacto ambiental.

Niveis de aptitude

Básico

Comprendo a relación do medio coa tecnoloxía, así como os conceptos de sostibilidade, obxectivo papel cero, pegada ambiental e obsolescencia programada.

Recoñezo os principais impactos ambientais das tecnoloxías dixitais e o seu uso e comprendo a necesidade de minimizalos mediante un uso responsable e sostible destas.

Comprométome coas políticas básicas de aforro enerxético e optimización de materias primas (suspendo sistemas e apago pantallas, evito a impresión de documentos e reduzo desprazamentos).

Intermedio

Coñezo os obxectivos de desenvolvemento sostible (ODS) e a Axenda 2030 da Organización de Nacións Unidas como plan estratéxico para conseguir un futuro sostible global e comprométome con eles.

Involúcrume na aplicación de patróns de actuación ambientalmente responsables no uso das tecnoloxías dixitais, tanto no meu contorno persoal como profesional.

Valoro, coa orientación adecuada, posibles formas de alongar a vida útil dos dispositivos electrónicos ou de reutilizalos, e aplico outras medidas de compensación da miña pegada de carbono.

Avanzado

Cuantifico o impacto ambiental dunha ferramenta ou solución dixital do ecosistema xustiza e identifico os principais eixes e accións para reducir a súa pegada ambiental.

Comprendo as características e as implicacións do ecodeseño de solucións dixitais no ámbito da Administración de Xustiza.

Capacito sobre o uso sostible da tecnoloxía dixital no ámbito da Administración de Xustiza.

Experto

Realizo o ecodeseño de plataformas web propias do sector xustiza.

Elaboro plans de Green IT específicos para o ámbito da Administración de Xustiza.

Colaboro na promoción de accións enfocadas á diminución do dano ambiental da tecnoloxía dixital no seo da Administración de Xustiza.

5. Glosario

- **Accesibilidade universal**

Condición que deben cumprir os contornos, procesos, servizos, etc. así como as ferramentas e dispositivos para ser utilizados por todas as persoas en condicións de seguridade e adecuación, da forma máis autónoma posible. Presupón o enfoque “deseño para todos”.

- **Administrador de usuarios**

Perfil competente para a xestión da alta, baixa e modificación de datos de usuario e credenciais de acceso aos sistemas informáticos da Administración de Xustiza.

- **Axencia Española de Protección de Datos (AEPD)**

Autoridade pública e independente encargada de velar pola privacidade e a protección de datos da cidadanía.

- **Axenda 2030**

Continuación dos Obxectivos de Desenvolvemento do Milenio (2000-2015) da ONU, que foron no seu día a primeira confluencia internacional para afrontar problemas globais como a erradicación da pobreza extrema, e entre cuxos obxectivos está o de “Paz, Xustiza e Institucións sólidas”.

- **Alumnado**

Conxunto de usuarios destinatarios das accións formativas relativas á transformación dixital da Administración de Xustiza.

- **Aplicación**

Programa informático (software) creado para levar a cabo unha tarefa concreta (funcionalidade) nun dispositivo informático.

- **Arquitectura estratéxica**

Marco de organización dun organismo ou órgano para a actividade operacional e de cambios, así como a formulación a nivel executivo dunha visión a longo prazo para establecer a dirección desta.

- **Asistencia virtual**

Servizo de soporte administrativo ou técnico caracterizado por levarse a cabo a través dun axente de software desde unha localización remota.

- **Base de datos**

Conxunto estruturado e organizado de entidades de datos ao que se accede mediante unha computadora.

- **Big Data**

Conxunto de datos de maior variedade que se presenta en volumes crecentes e a unha velocidade superior, o que se coñece como "as tres Vs". Poden utilizarse para abordar de forma novidosa posibles problemas de organizacións, institucións ou, mesmo, estados.

- **Fenda dixital**

Distribución desigual, entre grupos sociais, relativa ao acceso ou uso das Tecnoloxías da Información e a Comunicación (TIC).

- **Capacidade**

Aptitude inherente a todas as persoas para ser titular de dereitos e obrigas ou deberes xurídicos.

- **Capacitación**

Conxunto de actividades formativas orientadas a ampliar coñecementos, habilidades e aptitudes para o desempeño das funcións correspondentes con maior eficacia.

- **Caso de uso**

Exemplo práctico da funcionalidade dun proceso, sistema ou solución que ilustra un fluxo de traballo concreto.

- **Catálogo**

Lista estruturada de produtos arquitectónicos de carácter similar, utilizada como referencia. Exemplo: catálogo de estándares tecnolóxicos.

- **CAU**

Centro de atención a usuarios.

- **Certificado electrónico**

Documento asinado de forma dixital por un prestador de servizos de certificación que asocia uns datos de verificación de sinatura a un asinante determinado, confirmando así a súa identidade.

- **Ciberseguridade**

Tamén denominada seguridade informática ou seguridade tecnolóxica, é o conxunto de prácticas cuxo obxectivo é protexer sistemas, redes e software ademais da información que estes conteñen.

- **Ciclo de vida**

Período temporal que abrangue desde que o sistema ou solución (aplicación informática) é concibido ata que deixa de estar dispoñible para o seu uso.

- **Citación**

Acto de comunicación xudicial polo que se pon en coñecemento das partes ou un terceiro, a data, hora e lugar na que deben comparecer para a práctica de determinadas actuacións xudiciais.

- **COBIT**

Sigla correspondente a "Control Objectives For Information and Related Technology" (obxectivos de control para a información e a tecnoloxía relacionada), creado pola "Information Systems Audit and Control Association (ISACA) e o "It Governance Institute" (ITGI), que proporciona un conxunto de boas prácticas recomendadas para o goberno ou xestión de sistemas de información e tecnoloxía.

- **Código ético**

Conxunto de directrices que teñen por obxecto establecer as condutas aceptables para os seus membros e/ou destinatarios, constituíndo un compromiso de calidade e responsabilidade social encamiñados a manter uns determinados niveis de integridade, responsabilidade e respecto, máis alá do cumprimento xurídico. O Código ético é de obrigado cumprimento, polo que é de vital importancia que sexa difundido.

- **Cogoberno**

Tamén denominado goberno multinivel, substitúe a idea de decidir polos demais pola de decidir xunto cos demais, traballando conxuntamente entre os diferentes niveis de goberno e/ou ámbitos a través de sistemas de participación, cooperación, apertura, transparencia e inclusividade.

- **Colectivos vulnerables**

Grupos de persoas en posición de desvantaxe con relación ao acceso a servizos ou oportunidades e recoñecemento de dereitos (acceso á xustiza, acceso ao mercado laboral, acceso aos servizos dixitais, etc.). Exemplo: persoas con diversidade funcional.

- **Conexión WIFI**

Mecanismo de conexión sen fíos que permite conectar dispositivos electrónicos sen cables a un equipo concreto, normalmente un encamiñador.

- **Consultar**

Función de acceder a un aplicativo informático ou repositorio de datos co fin de solicitar información rexistrada nestes.

- **Contido dixital**

Calquera tipo de contido dispoñible en forma de datos dixitais codificados nun formato lexible por ordenador e que poida ser creado, visualizado, distribuído, modificado e almacenado mediante tecnoloxías dixitais.

- **Control de acceso**

Servizo de seguridade que asegura que só os usuarios cos privilexios apropiados teñan acceso a dispositivos, aplicacións ou datos específicos.

- **Competencia dixital**

A competencia dixital é aquela que implica o uso creativo, crítico e seguro das tecnoloxías da información e a comunicación para alcanzar os obxectivos relacionados co traballo, a empregabilidade, a aprendizaxe, o uso do tempo libre, a inclusión e participación na sociedade.

- **Comunicación dixital**

Toda comunicación que se realiza mediante tecnoloxías dixitais.

- **Creative Commons (CC)**

É unha corporación sen ánimo de lucro que outorga licenzas públicas e flexibles a documentos de interese xeral para que poidan ser usados e reproducidos sen interese comercial polo resto de usuarios. Calquera usuario e autor de contido pode rexistrar os seus documentos en CC e elixir entre diferentes tipos de licenza.

- **Criticidade da solución**

Grao do impacto que ten cada aplicativo informático concreto ou solución na Administración de Xustiza do país correspondente.

- **CSV**

Código seguro de verificación.

- **Cadro de mando**

Tipo de aplicativo informático que permite acceder a un conxunto de información relevante, mediante unha serie de indicadores, dun xeito rápido e intuitivo. Utilízase para coñecer aspectos importantes da actividade xudicial.

- **Cultura dixital**

Conxunto de prácticas, costumes e formas de interacción social levadas a cabo a partir dos recursos da tecnoloxía dixital.

- **Dereitos dixitais**

Tamén denominados ciberdereitos, recoñecen o dereito das persoas ao acceso, utilización e creación de medios dixitais, así como o dereito de acceso ás computadoras, dispositivos electrónicos e redes de telecomunicacións necesarios para exercelos.

- **Dixitalizar**

Proceso de converter información, datos ou procesos en formato dixital, é dicir, nunha representación electrónica que pode ser almacenada, procesada e transmitida mediante tecnoloxías dixitais.

Cando falamos de dixitalización de documentos referímonos ao proceso de converter documentos en papel ou outros formatos físicos en arquivos dixitais, mediante escaneo, fotografado ou outros métodos.

- **Diversidade funcional**

Termo alternativo que pon o foco nas capacidades diferentes que teñen as persoas con discapacidade en lugar de nas súas limitacións. Propón un enfoque positivo da discapacidade, evitando as connotacións pexorativas de minusválido como menos válido.

- **Dispositivo dixital**

Os dispositivos dixitais son dispositivos electrónicos que utilizan tecnoloxía dixital para realizar unha ou varias tarefas.

- **Elevación**

Mecanismo mediante o cal un órgano xudicial envía un fluxo de información, a través dun aplicativo informático xudicial, a un órgano xudicial superior.

- **Contorno dixital**

Un contexto ou un «lugar» proporcionado pola tecnoloxía e os dispositivos dixitais, xeralmente transmitidos a través de Internet ou outros medios dixitais, como a rede de telefonía móbil.

- **Estratexia do dato**

Plan estratéxico relativo á utilización dos datos dunha organización, incluídos procedementos, roles e responsabilidades para a normalización destes, a xestión dos seus datos mestres, a integración estruturada con datos non estruturados, así como os procesos de analítica, almacenamento e uso dos seus datos, entre outros.

- **Estrutura de goberno**

Orde imposta desde o interior dunha organización, resultado da interacción dunha multiplicidade de axentes dotados de autoridade con influencia dos uns sobre os outros.

- **Expediente**

Conxunto de documentos, escritos e datos relativos a un procedemento xudicial.

- **Expediente Xudicial Electrónico (EXE)**

Conxunto de datos, documentos, trámites e actuacións electrónicas, así como de gravacións audiovisuais correspondentes a un procedemento xudicial, calquera que sexa o tipo de información que conteña e o formato no que se xerese.

- **Ergonomía**

Estudo da adaptación das máquinas, mobles e utensilios á persoa que os emprega habitualmente, para lograr unha maior comodidade e eficacia.

- **Ámbito virtual de aprendizaxe (EVA)**

Plataforma web onde se integran os compoñentes dixitais dos programas de estudo, xeralmente dentro das institucións educativas.

- **Sinatura electrónica**

Conxunto de datos electrónicos que acompañan ou se vinculan a un documento electrónico, e cuxas funcións básicas son identificar o asinante e asegurar tanto a integridade do documento asinado coma o non repudio do mesmo.

- **Garantías procesuais**

Conxunto de mecanismos cuxo obxectivo é protexer os dereitos fundamentais e garantías procesuais dentro do proceso. Exemplos: presunción de inocencia, dereito á inmediación e contradición da proba.

- **Xestión do cambio**

Proceso complexo, estratéxico e planificado, orientado á mellora continua que permite adaptarse e responder de xeito áxil e eficaz ás novas esixencias ou situacións que se xeran en contextos dinámicos.

- **Fito**

Tarefa que simboliza a consecución dun logro importante no proxecto. Constitúe unha forma de coñecer o avance do proxecto sen necesidade de estar familiarizado cos detalles deste.

- **Ferramenta dixital**

Softwares de Aplicación que se encargan de dar ao usuario maior facilidade no desenvolvemento das actividades diarias en áreas como o traballo, a educación, os procesos económicos, etc. Estas ferramentas poden conectarse do mesmo xeito en varios dispositivos ao mesmo tempo.

- **Pegada dixital**

Os rexistros e os datos da interacción dun individuo cun ámbito dixital constitúen a súa pegada dixital.

- **Identidade dixital**

Información, no sentido de conxunto de atributos, utilizada por un sistema informático para representar un axente externo, que pode ser tanto unha persoa como unha organización, aplicación ou dispositivo.

- **Impulsor do cambio**

Condición externa ou interna que motiva a un país, institución ou órgano a redefinir as súas metas e/ou procesos. Exemplo: a demanda dunha xustiza máis accesible.

- **Incidencia**

Interrupción non planificada dun servizo (neste caso dun sistema ou aplicativo informático) ou redución da calidade deste.

- **Infraestrutura tecnolóxica**

Conxunto de sistemas (computadoras, equipos de rede e almacenamento, entre outros elementos físicos), incluída a súa forma de xestión.

- **Intelixencia artificial (IA)**

Aquela intelixencia expresada por sistemas de computación (máquinas, procesadores ou software) que imitan a intelixencia humana para realizar determinadas funcións e que teñen a capacidade de mellorar a partir da información que recompila. Exemplo: bot conversacional.

- **Interface**

Conexión que se dá de xeito físico e a nivel de utilidade entre dispositivos ou sistemas informáticos.

- **Internet**

Conxunto descentralizado de redes de comunicación interconectados que utilizan a familia de protocolos TCP/IP, garantindo que as redes físicas heteroxéneas que a compoñen funcionen como unha rede lóxica única, de alcance mundial.

- **Interoperabilidade**

Capacidade de comunicación entre diferentes equipos de traballo, órganos ou departamentos e/ou entre sistemas ou equipos informáticos en diferentes formatos, que inclúe o intercambio de información, así como a súa interpretación, posibilitando a accesibilidade desde distintos ámbitos e contornos respectivamente.

- **Interviniente**

Suxeito xurídico que pretende, ou fronte ao que se pretende, unha tutela xurisdiccional concreta e que, afectado polo pronunciamento xudicial correspondente, asume os dereitos, cargas, e responsabilidades inherentes ao proceso.

- **Itineración**

Mecanismo para enviar e recibir fluxos de información, a través dun aplicativo informático xudicial, entre unha serie de órganos xudiciais integrados.

- **Licenza de uso**

É a autorización ou permiso que dá un titular de dereitos de autor, para que outra persoa utilice a obra da forma sinalada no permiso. Esta autorización pode ou non estar suxeita a un pagamento, o que dependerá do titular dos respectivos dereitos.

- **Liderado transformacional**

Concepto introducido por James MacGregor Burns, é aquel tipo de liderado desenvolvido polos individuos con capacidade para influír na motivación, percepción e expectativa das persoas coas que traballa. O liderado transformacional inspira e acompaña (ás organizacións/equipos de traballo) nos procesos de innovación e cambio.

- **Líder do Cambio**

Persoa que dirixe e leva a cabo a planificación, organización e coordinación das intervencións coas que determinar os cambios necesarios para a renovación da organización e é responsable destes.

- **Metadatos**

Aqueles datos que describen outros datos, é dicir, ofrecen información sobre o seu contido, condicións, dispoñibilidade e/ou calidade, entre outras características.

- **Notificación electrónica**

Aquela que substitúe a sinatura da notificación de recibo da notificación tradicional en papel polo uso da sinatura electrónica na sede electrónica correspondente. A persoa destinataria da notificación ou aquelas autorizadas poden acceder á notificación, logo da súa identificación con certificado de sinatura electrónica recoñecida.

- **Operador (Administración de Xustiza)**

Persoa, organización ou sistema que se relaciona coa Administración de Xustiza, xa sexa desde dentro (persoas servidoras públicas, funcionarios ou empregados públicos) ou desde fóra (profesionais como avogados, psicólogos, etc.).

- **Operadores booleanos**

Datos primitivos utilizados xeralmente en linguaxes de programación.

- **Operación**

Xestión periódica dos servizos e sistemas de información. Tamén se refire a calquera actividade ou transacción predefinida. Exemplo: facer unha copia de seguridade dos datos dun servidor.

- **Perfil**

Conxunto dun ou máis estándares básicos e, no seu caso, a identificación das clases, subconxuntos, opcións e parámetros deses estándares básicos, necesarios para realizar unha función determinada nun aplicativo ou sistema informático.

- **Petición de servizo**

Solicitud dun usuario para acceder a un servizo ou funcionalidade deste ou para obter información ou formación sobre o funcionamento deste.

- **Plataforma de solucións**

Conxunto de compoñentes tecnolóxicos de *hardware* e *software* que ofrecen servizos para ser usados e dar soporte ás aplicacións.

- **Política de Privacidade**

Unha política de privacidade é unha presentación por escrito de todas as medidas que aplica unha organización para garantir a seguridade e o uso lícito dos datos dos usuarios que recolle no contexto da relación contractual.

- **Carteira**

Conxunto de programas ou proxectos que persegue alcanzar obxectivos estratéxicos, e cuxos contidos son cuantificables.

- **Rede de comunicación**

Conxunto de produtos, conceptos e servizos que permiten a conexión dos sistemas informáticos para a transmisión de datos e outros (como o vídeo) entre diferentes sistemas.

- **Rexistrar**

Acción de introducir os datos de entrada achegados e requiridos por cada aplicación informática para a alta dun novo apuntamento.

- **Recursos dixitais**

Calquera contido publicado en formato lexible por ordenador. A este respecto, os recursos dixitais engloban calquera tipo de contido dixital que sexa inmediatamente comprensible para un usuario.

- **Repositorio**

Sistema que xestiona todos os datos dunha organización, incluíndo modelos de datos e de procesos, así como outro tipo de información.

- **Encamiñador**

Denominado tamén *router*, dispositivo que permite a interconexión de computadoras que funcionan no marco dunha rede e cuxa función é establecer a ruta que destinará a cada paquete de datos dentro da rede informática.

- **Sede Xudicial Electrónica**

Enderezo electrónico dispoñible para os cidadáns e profesionais da xustiza a través de redes de telecomunicacións cuxa titularidade, xestión e administración corresponde a cada unha das Administracións competentes en materia de Xustiza.

- **Seguridade da Información**

Conxunto de medidas e técnicas empregadas para controlar e salvagardar todos os datos que se manexan dentro dunha organización ou institución e asegurar que estes non saian do sistema establecido.

- **Sistema de comunicacións**

Conxunto de activos (medios de transmisión, nodos de conmutación, interfaces e dispositivos de control) que establecen a conexión entre os usuarios e os dispositivos.

- **Software**

Equipamento lóxico e intanxible dun ordenador. Abrangue todas as aplicacións informáticas, como os procesadores de textos, follas de cálculo, editores de imaxes, reprodutores de audio, etc.

- **Solución**

Produto que satisfai as necesidades específicas para a actividade propia da Administración de Xustiza, e que pode ser parametrizado, e disposto cos requirimentos técnicos e operativos necesarios para a súa instalación e posta en marcha.

- **Sostibilidade**

Desenvolvemento que consegue satisfacer as necesidades actuais sen comprometer a capacidade das xeracións futuras de satisfacer as súas, garantindo o equilibrio entre crecemento económico, coidado do medio e benestar social.

- **Poxa xudicial electrónica**

Tamén denominada poxa xudicial telemática, é aquela poxa xudicial que se realiza a través dunha aplicación informática. Para iso, é necesario que os interesados estean dados de alta como usuarios no sistema e accedan a este cun método de identificación seguro.

- **Stakeholders**

O *stakeholder* ou "parte interesada", refírese a todas aquelas persoas, actores ou entes afectados polas actividades e as decisións dunha empresa ou organización.

- **Talento dixital**

Conxunto de habilidades relativas ás novas tecnoloxías, incluíndo coñecementos teórico-prácticos en software ofimático, aplicacións de videoconferencias, software de deseño e presentación, ademais de creatividade dixital.

- **Tecnoloxía da información (TI)**

Aquela que comprende os diferentes ámbitos relacionados coa informática ou computación, tales como continuidade, interface, xestión de procesos, comunicación, lexislación, computadoras, xestión de contidos, hardware, xestión da información, internet, redes, programación e software, xestión de proxectos, seguridade, estándares, almacenamento, comunicacións de voz e datos, e un longo etc.

- **Tecnoloxías da información e as comunicacións (TIC)**

É un termo extensivo para as tecnoloxías da información (TI), a integración das telecomunicacións (liñas telefónicas e sinais sen fíos) e as computadoras, así como o software necesario, o *middleware*, almacenamento, sistemas e produción audiovisuais, que permiten aos usuarios acceder, almacenar, transmitir e manipular información.

- **Traballo deslocalizado**

O posto de traballo deslocalizado permite teletraballar de forma segura, reducindo ao mínimo a interacción social entre os axentes que interactúan coa Administración de Xustiza; mellorando, ademais, a conciliación da vida laboral e familiar dos profesionais.

- **Tramitación electrónica de informes periciais**

Servizo para a xestión de expedientes electrónicos do ámbito da medicina legal. Permite definir fluxos de tramitación ademais de ofrecer modelos e permitir a sinatura dixital de informes.

- **Tramitar**

Acción de dar curso a un procedemento conforme aos trámites establecidos legalmente por cada país para o seu correcto desenvolvemento e resolución, así como as anotacións correspondentes que certifiquen a súa autenticidade.

- **Transformación dixital**

Proceso de incorporación de tecnoloxías informáticas aos procesos e/ou estratexias dunha organización, órgano, ou mesmo país ou estado, que require dun exame e unha reinvencción da súa propia organización, desde os seus fluxos de traballo, pasando polas habilidades dos seus recursos humanos ata a súa infraestrutura.

- **Trazabilidade**

Propiedade do resultado dunha medida ou do valor dun estándar vinculado a referencias especificadas.

- **Unidade xurisdiccional**

Principio a través do cal a xurisdición é única e exercece polos Xulgados e Tribunais previstos na correspondente lei, segundo o país, sen prexuízo das potestades xurisdiccionais recoñecidas a outros órganos.

- **URL**

Acrónimo de *Uniform Resource Locator*. Trátase do enderezo de cada páxina web, é único e específico. Cada páxina e/ou recurso vai enlazado a unha URL.

- **Usabilidade**

Capacidade dun software de ser comprendido, aprendido e utilizado polo usuario, en condicións específicas de uso.

- **Versión**

Conxunto de *hardware, software, documentación, procesos* ou outros compoñentes necesarios para implementar un ou máis cambios aplicados a un aplicativo informático concreto. Os contidos de cada versión son xestionados, probados e despregados como unha única entidade (produto).

- **VPN**

Rede privada virtual (*Virtual Private Network*). Trátase dunha tecnoloxía que permite crear unha conexión segura e cifrada entre dispositivos a través dunha rede pública, como Internet.

6. Referencias

- Brečko, B., & Ferrari, A. (2016). Marco de cibercompetencias para los consumidores.
- Bianchi, G., Pisiotis, U., & Cabrera Giraldez, M. (2022). GreenComp The European sustainability competence framework (No. JRC128040). Joint Research Centre (Seville site).
- Cabero, J.; Lorente, M.C. (2010) «Comunidades virtuales para el aprendizaje» [artículo en línea]. EDUTEC, Revista Electrónica de Tecnología Educativa. Núm. 34 / diciembre 2010. ISSN 113519250. [Data de consulta:31/01/2023].
- COM (2020) Comunicación de la Comisión al Parlamento Europeo, al Consejo, al Comité Económico y Social Europeo y al Comité de las Regiones. «Garantizar la justicia en la UE: estrategia europea sobre la formación judicial para 2021-2024».
- Centeno, C. (2020). «DigComp at Work Implementation Guide». Okeeffe, W. editor(s), EUR 30204 EN, Publications Office of the European Union, Luxembourg, 2020, ISBN 978-92-76-18581-9, doi:10.2760/936769, JRC120645.
- Campos Acuña, C. (2022). «Competencias digitales de los empleados públicos: la base de la transformación digital a través de las personas, 371-401».
- COM (2022) Comisión Europea - «Declaración Europea sobre los Derechos y Principios Digitales para la Década Digital».
- Consejo de la Unión Europea, 2020/C 342 I/01. Presidencia. «Conclusiones del Consejo «Acceso a la justicia: aprovechar las oportunidades de la digitalización» Texto acordado polo Coreper.
- García-Gutiérrez, J. (2013). «Aproximación ética a la competencia digital. Los niveles de uso y sentido en ámbitos educativos virtuales». Education in the Knowledge Society (EKS), 14(3), 121–145.
- (Gobierno de España, 2021). «Plan Nacional de Competencias Digitales-Agenda Digital 2026».

- Plan de Digitalización de las Administraciones Públicas 2021 -2025. «Estrategia en materia de Administración Digital y Servicios Públicos Digitales».
- INTEF (2017). «Marco Común de Competencia Digital Docente» – Septiembre, 2017.
- Instituto Nacional de Administraciones Públicas INAP (2022). «Marco de Competencias Dixitais das Empregadas e os Empregados Públicos v2».
- Kampylis, P., Punie, Y. and Devine, J., «Promoting Effective Digital-Age Learning: A European Framework for Digitally Competent Educational Organisations», EUR 27599 EN, Publications Office of the European Union, Luxembourg, 2015, ISBN 978-92-79-54005-9, doi:10.2791/54070, JRC98209. Traducción INTEF-Ministerio de Educación Cultura y Deporte. España 2016.
- Ministerio de Justicia (2021) Justicia 2030. «Transformando el ecosistema del Servicio Público de Justicia». Secretaria General Técnica, Ministerio de Justicia.
- Plan Estratégico 2021-2024 (Centro de Estudios Jurídicos, 2021).
- Plan de Recuperación, Transformación y Resiliencia (PRTR) (2021).
- Redecker, C. (2020). «Marco Europeo para la Competencia Digital de los Educadores: DigCompEdu». Secretaría General Técnica del Ministerio de Educación y Formación Profesional de España.
- Riofrío Martínez-Villalba, J. C. (2014). La Cuarta Ola De Derechos Humanos: Los Derechos Digitales (Fourth Wave of Human Rights: The Digital Rights). Revista latinoamericana de derechos humanos, 25(1).
- Secretaría de Estado de Digitalización e Inteligencia Artificial del Ministerio de Asuntos Económicos y Transformación Digital, (2021). «Carta española de derechos digitales», como parte de la Agenda España Digital 2025.
- Vuorikari, R., Kluzer, S. and Punie, Y., «DigComp 2.2: The Digital Competence Framework for Citizens - With new examples of knowledge, skills and attitudes», EUR 31006 EN, Publications Office of the European Union, Luxembourg, 2022, ISBN 978-92-76-48883-5, doi:10.2760/490274, JRC128415.

7. Marco normativo

7.1 Nivel europeo

- Directiva (UE) 2016/680 de 27 de abril de 2016.
- Regulamento (UE) 2016/679 de 27 de abril de 2016 (RGPD).
- Regulamento (UE) 2021/694 de 29 de abril de 2021 (Regulamento do programa Europa Dixital).

7.2 Nivel estatal

- Constitución Española. «BOE» núm. 311, de 29/12/1978.
- Lei 31/1995, de 8 de novembro, de prevención de Riscos Laborais. «BOE» núm. 269, de 10/11/1995.
- Lei 34/2002, de 11 de xullo, de servizos da sociedade da información e de comercio electrónico. «BOE» núm. 166, de 12/07/2002.
- Lei 18/2011, de 5 de xullo, reguladora do uso das TIC na Administración de Xustiza. «BOE» núm. 160, de 06/07/2011.
- Lei 39/2015, de 1 de outubro, do Procedemento Administrativo Común das Administracións Públicas. «BOE» núm. 236, de 02/10/2015.
- Lei 40/2015, de 1 de outubro, de Réxime Xurídico das Administracións Públicas. «BOE» núm. 236, de 02/10/2015.
- Lei Orgánica 3/2018, de 5 de decembro, de Protección de Datos Personais e garantía dos dereitos dixitais. «BOE» núm. 166, de 12/07/2002.
- 121/000098 Proxecto de Lei Orgánica de eficiencia organizativa do Servizo Público de Xustiza, pola que se modifica a Lei Orgánica 6/1985, de 1 de xullo, do Poder Xudicial, para a implantación dos Tribunais de Instancia e as Oficinas de Xustiza nos municipios (BOCG Congreso dos Deputados, Serie A, núm. 98-1, de 22 de abril de 2022).

- 121/000116 Proxecto de Lei de Medidas de Eficiencia Dixital do Servizo Público de Xustiza. (BOCG Congreso dos Deputados, Núm. 116-1, de 12 de setembro de 2022).
- 121/000097 Proxecto de Lei de medidas de eficiencia procesual do Servizo Público de Xustiza. (BOCG Congreso dos Deputados, Núm. 97-1, de venres, 22 de abril de 2022).
- Lei Orgánica 3/2018, de 5 de decembro, de Protección de Datos Persoais e garantía dos dereitos dixitais. «BOE» núm. 166, de 12/07/2002.
- Lei 10/2021, de 9 de xullo, de traballo a distancia. «BOE» núm. 164, de sábado, 10 de xullo de 2021.
- Resolución de 4 de maio de 2022, da Dirección Xeral de Avaliación e Cooperación Territorial, pola que se publica o Acordo da Conferencia Sectorial de Educación, sobre a actualización do marco de referencia da competencia dixital docente. (BOE Núm. 116. Luns 16 de maio de 2022. Sec. III. Páx. 67979).
- Real Decreto 488/1997, de 14 de abril, sobre disposicións mínimas de seguridade e saúde relativas ao traballo con equipos que inclúen pantallas de visualización. «BOE» núm. 97, de 23/04/1997.
- Real Decreto 453/2020, de 10 de marzo, polo que se desenvolve a estrutura orgánica básica do Ministerio de Xustiza, e se modifica o Regulamento do Servizo Xurídico do Estado, aprobado polo Real Decreto 997/2003, de 25 de xullo. «BOE» núm. 63, de 12/03/2020.
- Real Decreto 203/2021, de 30 de marzo, polo que se aproba o Regulamento de actuación e funcionamento do sector público por medios electrónicos. «BOE» núm. 77, de 31/03/2021.
- Real Decreto 193/2023, de 21 de marzo, polo que se regulan as condicións básicas de accesibilidade e non discriminación das persoas con discapacidade para o acceso e utilización dos bens e servizos a disposición do público. «BOE» núm. 69, de 22 de marzo de 2023, páxinas 42707 a 42725 (19 páx.).

Centro de Estudios Xurídicos

